ÇEV 361 Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama

Coğrafi Analizler

© Doç. Dr. Özgür ZEYDAN

http://www.ozgurzeydan.com/

Coğrafi Analizler

Yüzey Analizleri

- Yüzey Modelleri
- Hacim Hesaplaması
- Eğim Analizi
- Bakı Analizi
- Görülebilirlik Analizi

Mekânsal Analiz

- Mesafe Ölçümü
- Alan Ölçümü
- Sınıflama
- Tampon Bölge Analizi
- Çakıştırma Analizi
- Tematik Haritalama
- Enterpolasyon

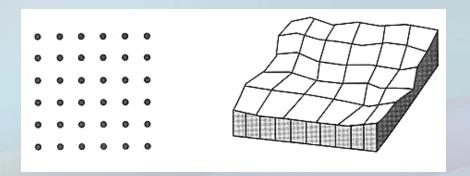
Yüzey Modelleri

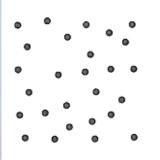
Düzenli Topolojik Modelleme

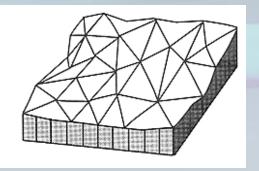
Sayısal Yükseklik Modeli Digital Elevation Model (DEM)

Düzensiz Topolojik Modelleme

Düzensiz Üçgen Ağ Triangulated Irregular network (TIN)

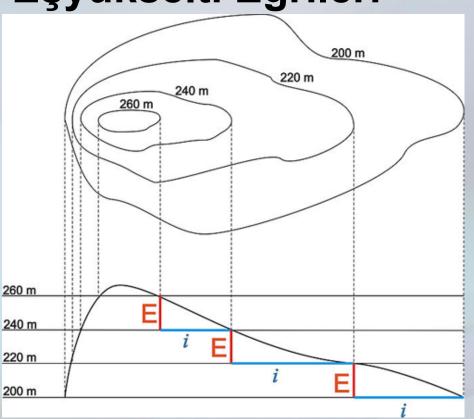

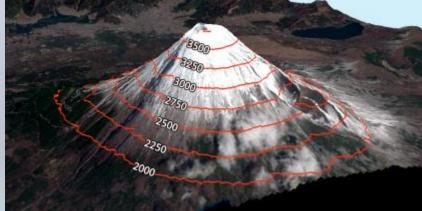

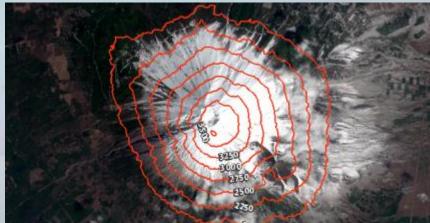

Yüzey Modelleri

Eşyükselti Eğrileri

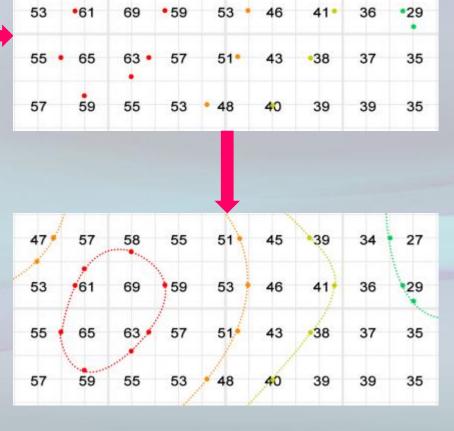
https://www.gislounge.com/gis-dictionary-letter-c/

Eşyükselti Eğrileri - Örnek Uygulama

57

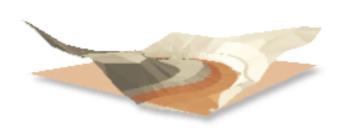

30, 40, 50 ve 60 için noktalar belirlenir ve çizgiler çizilir.

39

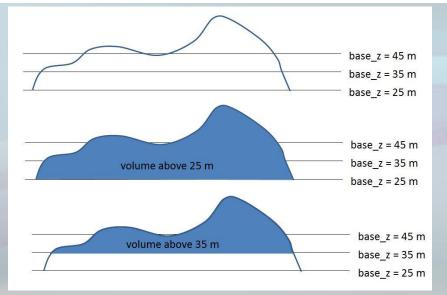
Hacim Hesaplaması

Output Format

Dataset	Plane Height	Reference	Z Factor	Area 2D	Area 3D	Volume
D:\temp\GP\dtm_tin	100.00	ABOVE	1.00	15984467.82	16354331.40	1886012931.07

http://resources.e sri.com/help/9.3/a rcgisdesktop/com /gp_toolref/3d_an alyst_tools/surfac e_volume_3d_an alyst_.htm

https://gis.stackexchan ge.com/questions/911 31/how-to-makepolygon-volume-in-tinsurface

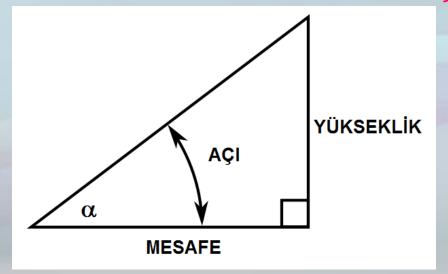
fppt.com

Eğim Analizi

 Yüzeyin yatay ile yaptığı açının derece veya yüzde cinsinden ifadesi.

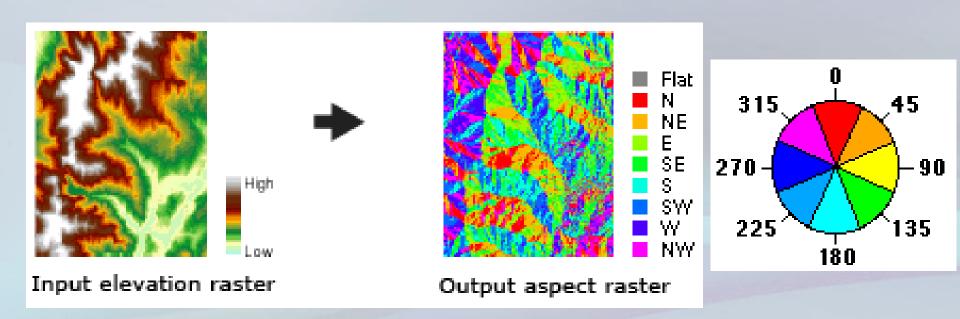
$$E gim = tan(\alpha) = \frac{Y "ukseklik"}{Mesafe}$$

$$E gim (%) = tan(\alpha) \times 100 = \frac{Y "ukseklik"}{Mesafe} \times 100$$

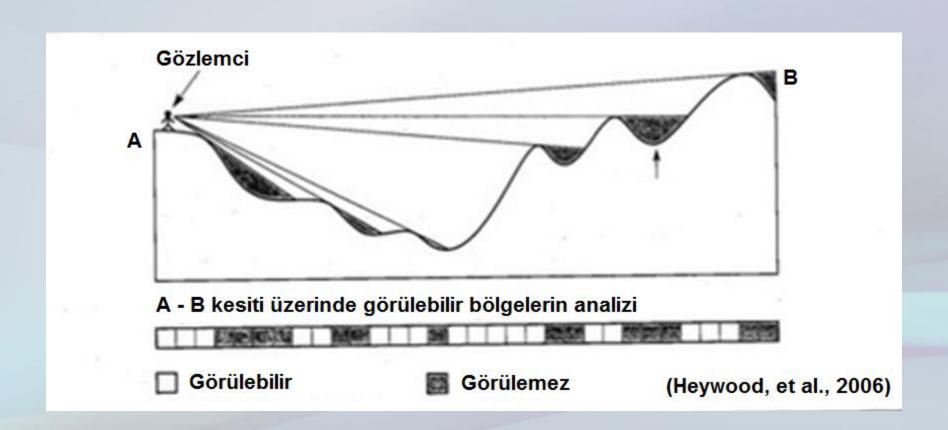
Bakı Analizi

Bir yüzeyin bakış yönünün analizidir.

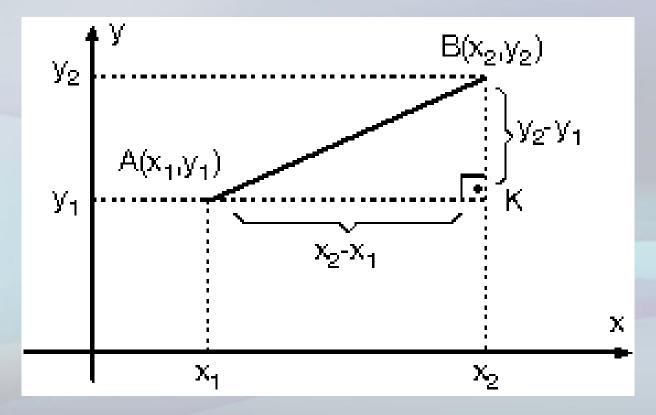
https://desktop.arcgis.com/en/arcmap/10.3/tools/spatial-analyst-toolbox/how-aspect-works.htm

Görülebilirlik Analizi

Mesafe Ölçümü

$$Mesafe = |AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

http://www.analitikgeometri.com/ders-1-noktanin-analitik-incelenmesi.html

Mesafe Ölçümü

Ö. Zeydan vd.: Hava Kalitesi Modellenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Zonguldak Örneği

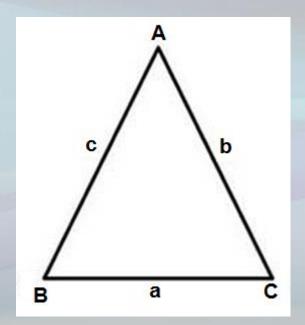
fppt.com

Alan Ölçümü

Üçgende yarı çevre (s) ile alan hesaplama

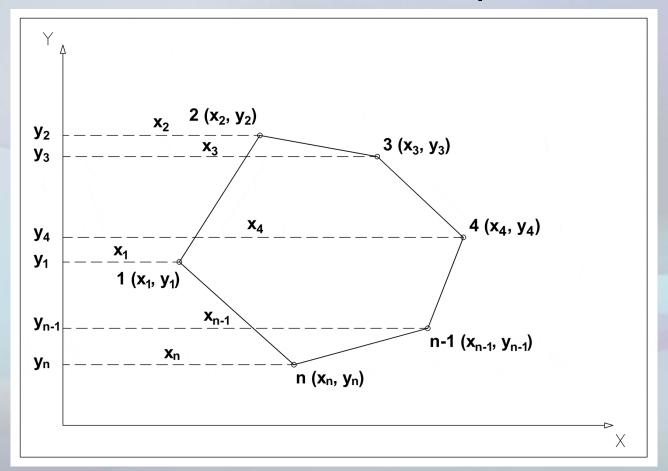
•
$$S = \frac{a+b+c}{2}$$

•
$$Alan = \sqrt{s \cdot (s-a) \cdot (s-b) \cdot (s-c)}$$

Alan Ölçümü

Gauss metodu ile alan hesaplama

Alan Ölçümü (Gauss Metodu)

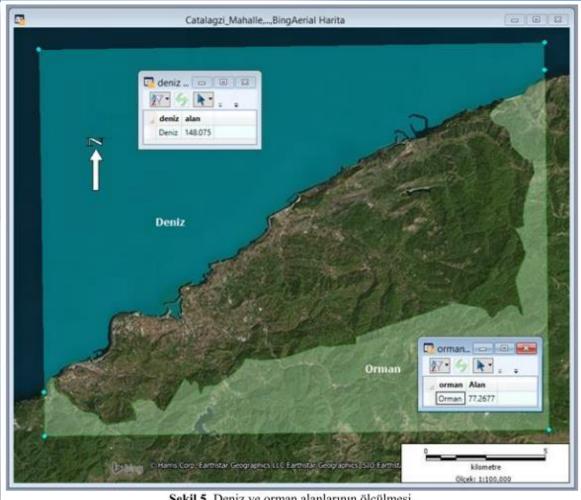
Hatırlatma:

•
$$Yamuk \ alanı = \frac{(alt \ taban + \ddot{u}st \ taban) \cdot y\ddot{u}kseklik}{2}$$

$$2A = (x_3 + x_2) \cdot (y_2 - y_3) + (x_4 + x_3) \cdot (y_3 - y_4) + (x_{n-1} + x_4) \cdot (y_4 - y_{n-1}) + (x_n + x_{n-1}) \cdot (y_{n-1} - y_n) - (x_1 + x_2) \cdot (y_2 - y_1) - (x_n + x_1) \cdot (y_1 - y_n)$$

$$2A = \sum_{i=1}^{n} [x_i \cdot (y_{i-1} - y_{i+1})] \qquad or \qquad 2A = \sum_{i=1}^{n} [y_i \cdot (x_{i-1} - x_{i+1})]$$

Alan Ölçümü

Şekil 5. Deniz ve orman alanlarının ölçülmesi.

Ö. Zeydan vd.: Hava Kalitesi Modellenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Zonguldak Örneği fppt.com

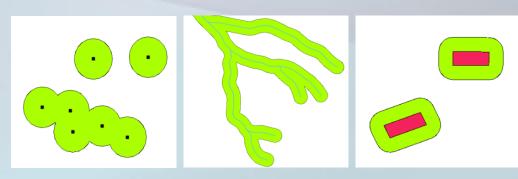
Sınıflama

https://desktop.arcgis.com/en/arcmap/10.6/extensions/spatial-analyst/image-classification/what-is-image-classification-.htm

Tampon Bölge Analizi

 Bir nokta, çizgi veya poligona belirli mesafedeki bölgelerin belirlenmesi.

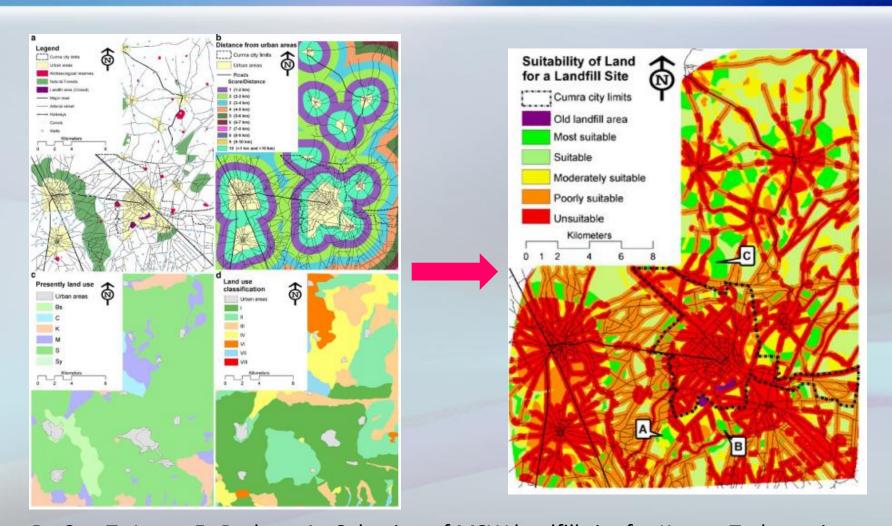

https://docs.qgis.org/2.14/en/docs/gentle_g is_introduction/vector_spatial_analysis_buf fers.html

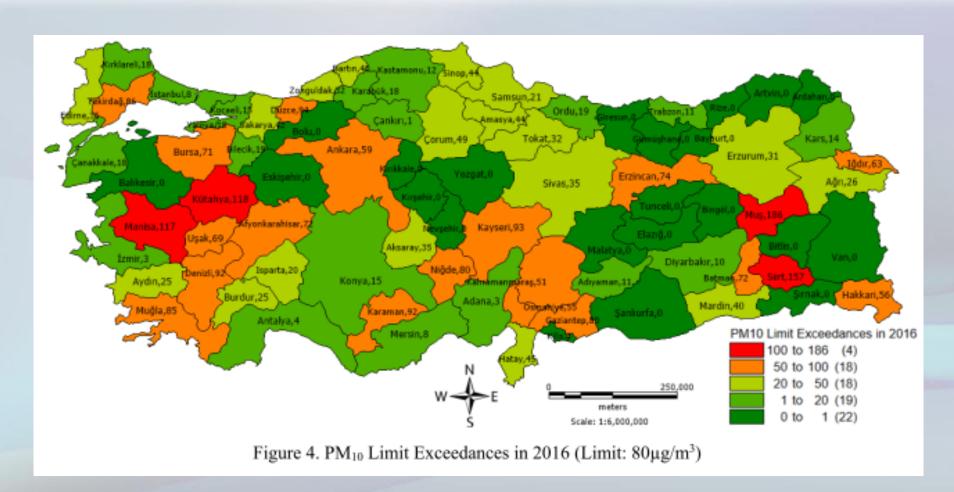
Ulutan Barajı, Zonguldak © Buğra DÖNDER (ZBEÜ Çevre Müh. Mezunu)

Çakıştırma Analizi

Nas, B., Cay, T., Iscan, F., Berktay, A., Selection of MSW landfill site for Konya, Turkey using GIS and multi-criteria evaluation, Environ Monit Assess, 160, 491–500, 2010 fppt.com

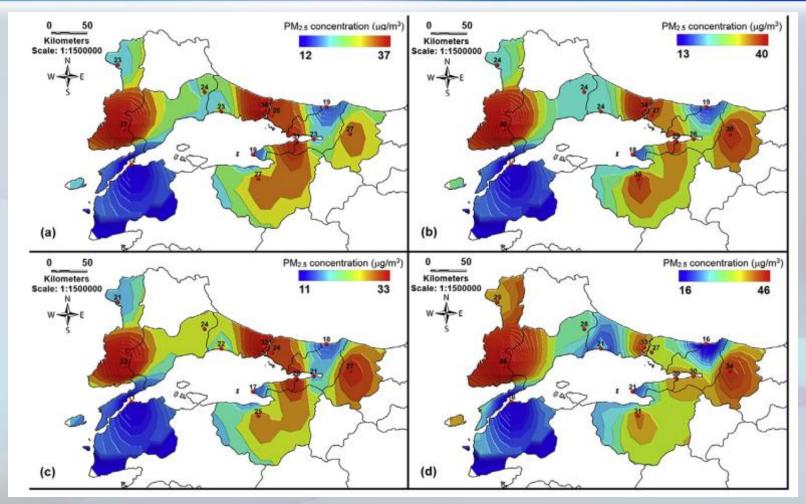
Tematik Haritalama

Zeydan, Ö., Karakaya, B. (2017) Assessment of PM₁₀ Limit Exceedances in Turkish Cities, Journal of Young Scientist, 5, 115-120.

fppt.com

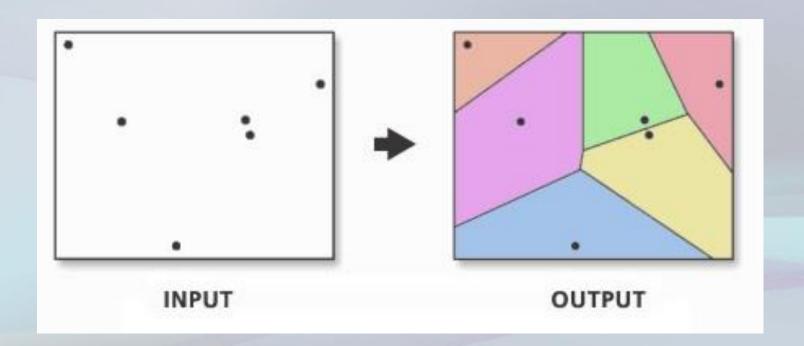
Enterpolasyon

Zeydan O., Wang Y., (2019) Using MODIS derived aerosol optical depth to estimate ground-level PM 2.5 concentrations over Turkey, Atmospheric Pollution Research, 10 (5), 1565-1576 fppt.com

Theissen Poligon

Voronoi diyagramı, bir düzlemin belirli bir nesne kümesinin her birine yakın bölgelere bölünmesidir.

https://desktop.arcgis.com/en/arcmap/latest/tools/analysis-toolbox/create-thiessen-polygons.htm

İleri Okuma

- Nas, B., Cay, T., Iscan, F., Berktay, A., Selection of MSW landfill site for Konya, Turkey using GIS and multi-criteria evaluation, Environ Monit Assess, 160, 491–500, 2010 <u>Bağlantı</u>
- Tas, E., (2018), Coğrafi Bilgi Sistemleri Teknikleri Kullanılarak Taşkın Risk Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar Çay Deresi Havzası, İklim Değişikliği ve Çevre, 3, (1) 68–74. <u>Bağlantı</u>
- Zeydan, Ö., Karakaya, B. (2017) Assessment of PM₁₀ Limit Exceedances in Turkish Cities, Journal of Young Scientist, 5, 115-120. <u>Bağlantı</u>
- Zeydan Ö, Yıldırım Y, Karademir A, Durmuşoğlu E, Hava Kalitesi
 Modellenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Zonguldak Örneği,
 5. UZAKTAN ALGILAMA-CBS SEMPOZYUMU (UZAL-CBS 2014) 14-17 Ekim
 2014, İstanbul Bağlantı